

Proč jsem si zvolil islám

(podle skutečného příběhu bývalého katolíka)

M. Emery

Překlad:

EUROPEAN ISLAMIC RESEARCH CENTER (EIRC)

المركز الأوروبي للدراسات الإسلامية

& Zuzana Amraní

ISLAM LAND ...
GROW GOODNESS
BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN 1 3 0 LANGUAGES

ISLAM LAND

 ISLAMLAND.COM

 ISLAMLANDWEB

Úvod

Každý upřímný hledač pravdy odkládá všechny předsudky a očekávání, přistupuje k hledání s otevřeným srdcem a nenechá za sebe posuzovat a rozhodovat nikoho jiného. V tomto kontextu bych s vámi rád sdílel tento krásný příběh o cestě jednoho muže za pravdou. Svůj příběh bude nejlépe vyprávět on sám, takže předávám slovo panu Thomasovi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Ve jménu Boha milosrdného, slitovného

Mí rodiče byli přesvědčení katolíci a otec mě již od nejútlejšího věku občas brával s sebou, když šel kázat. Zjevně doufal, že ho v jeho povolání budu následovat. V posledním ročníku střední školy už jsem uměl svým vlastním způsobem kázat evangelium. Často jsme se scházeli s protestantskými spolužáky a diskutovali o rozdílech v našich vyznáních a liturgiích.

Po dokončení prvního ročníku vysoké školy jsem měl již dostatečné vědomosti o křesťanské víře v pojetí katolické církve a získal jsem církevní stipendium, jehož podmínkou bylo individuální studium svatého Písma pod vedením jednoho významného kněze. Ten mě vyučoval velmi rád a pojil nás přátelský osobní vztah.

Náročné studium vyžadovalo, abych se učil až pozdě do noci. Jednou, když všichni ostatní spali a já jsem byl zabrán do studia, mi najednou na mysli vytanula doktrína o nejsvětější Trojici, základní dogma křesťanské víry. Napadla mě otázka, jak může Bůh existovat ve třech osobách, které však sdílejí jediné božství, jedinou vůli a jsou totožné podstaty.

Nedokázal jsem sladit víru v Trojici s logickým uvažováním, což ve mně vzbuzovalo duševní neklid. Dny ubíhaly a já jsem se často chtěl obrátit na svého otce s tímto problémem, který mi stále ležel na mysli, avšak věděl jsem, jak nelibě by otec nesl byť sebemenší pochyby o dogmatické víře. Jednoho dne byl otec velmi dobře naložen, tak jsem ho požádal o vysvětlení nejsvětější Trojice. On nakonec odpověděl: „V záležitostech víry musí člověk přestat přemýšlet, tato doktrína je mimo dosah lidského rozumu. Křesťan musí v tuto doktrínu pouze srdcem i myslí věřit!“

Otcova odpověď mě ještě více zneklidnila. Už jsem nemohl myslet na nic jiného a tato otázka mi nedávala spát. Uvažoval jsem: „Je toto základem, na němž stojí ohromná stavba křesťanské víry? Spočívá podstata mé víry pouze ve slepém následování nějakého daného přesvědčení, o kterém nelze nikdy rozumově uvažovat a nezávisle a nezaujatě jej posoudit na základě logických argumentů?“

Této úvahy jsem se však zalekl a rozhodl se raději slepě věřit v Trojici.

Jednoho dne jeden z našich docentů seděl sám ve své kanceláři. Využil jsem té příležitosti a zeptal se ho, zda by mi pomohl osvětlit problém, s nímž jsem nemohl pohnout. Velmi vstřícně se mě otázel, jaký problém mě trápí. Požádal jsem ho o vysvětlení, jak může Bůh, jediná bytost, existovat současně jako tři odlišné osoby: Otec, Syn (Ježíš) a Duch svatý.

Docent se usmál a řekl: „Chcete, abych na této škole musel skončit?“ Nechápatě jsem se otázel: „Proč?“ On odpověděl: „Jak myslíte, že se mnou naloží lidé z vedení, přesvědčení katolíci, pokud se doslechnou, že s někým na půdě školy probírám záležitosti v rozporu s katolickou vírou? Nechají mě tady nadále působit? Pokud chcete zde o něčem mluvit, musíte se omezit na studijní předměty.“

Domluvil jsem si s ním tedy schůzku u něho doma. V neděli jsem ho navštívil a on se nejdříve zajímal, z jakého důvodu zkoumám doktrínu Trojice. Řekl jsem, že chci zjistit, nakolik lze tuto doktrínu rozumově pochopit. On s úsměvem odvětil: „Proč se raději nezeptáte některého z našich kněží?“

Vysvětlil jsem mu: „Ptal jsem se jich, ale oni jen opakují, že je to otázka přesvědčení a víry a nemá se tam uplatňovat žádná logika či filozofie, což mě neuspokojilo. Přivedlo mě to k otázce, zda víra musí být nutně něčím mimo rozum a logiku a zda bych se vůbec měl podvolovat slepému následování. Copak je Bůh tak nespravedlivý, že od člověka očekává víru v doktrínu o Něm, již žádný lidský mozek nikdy nedokáže pochopit? Prosím vás, ukažte mi nějaký způsob jak pochopit takovou možnost existence, jakou nám k věření předkládá nauka o Trojici.“

Docent se opět usmál a řekl: „Milý Thomasi, předpokládám, že po mně chcete, abych nějakou matematickou rovnicí dokázal, že voda může zůstat vodou a zároveň být ohněm, nebo že kámen může být kamenem a zároveň vodou. Jak bych mohl něco takového dokázat? Myslím, že žádný racionální člověk by o takové možnosti ani neuvažoval. Jak může věčně živý Bůh být zároveň smrtelný? A jak může tatáž smrtelná bytost být zároveň absolutním nesmrtelným Bohem? V tuto záležitost máme podle našich kněží věřit a musíme v ni pouze věřit, protože nikdo nemůže být jen začít uvažovat, jak je toto neproniknutelné dogma možné.“

Je nepopiratelné, že pokud Bůh, o němž věříme, že je jeden, je absolutně jeden, znamená to, že je celistvě jeden v přirozené podstatě Své existence, bez jakýchkoli odlišných či dalších prvků jakkoli souvisejících s Jeho čistou a absolutní jednotou, jež by měly nějak odůvodňovat Jeho absolutní jednotu; Jeho nedělitelná existence pochází z Něho samého. Rozdělení by naznačovalo, že

jeden není absolutně jeden, ale je pouze složeninou různých částí a něco, co je složeno, nemůže nikdy být skutečně jedním v pravém významu jednosti. A ten, kdo ve své existenci závisí na svých různých součástech, rozhodně ve svém jednání nikdy nemůže být nezávislý, zatímco Bůh je absolutně jediný, nezávisle všemocný ve Své vůli a ve Svém jednání.

Mimo to, jak si mohou tři, kteří jsou třemi odlišnými bytostmi a třemi oddělenými entitami, zachovat tři odděleně odlišné vlastnosti, v nichž se od sebe navzájem liší, a zároveň být absolutně nedělitelným jediným, bez sebemenší odlišnosti v základní jednosti? Absolutně jediný musí být ve své existenci naprosto nezávislý, Thomasi. Je zhola nemožné rozumově pochopit nauku o nejsvětější Trojici, protože je neprobadatelným a neproniknutelným tajemstvím!

Problémem je, že my křesťané nemáme přístup k rozsáhlým zdrojům vědění o skutečnosti a o náboženských záležitostech existujícím mimo naši církev, protože vše nekřesťanské odsuzujeme jako dílo ďáblovo. My křesťané, Thomasi, jsme v urputné snaze rozšiřovat své řady sehráli tak hanebnou úlohu, že i vzdělanec jako sir Dennison Ross musel ve své předmluvě k překladu Koránu od George Saleho jen bezmocně připustit pravdu.“

V úžasu jsem poslouchal tuto argumentaci docenta, který byl znám jako katolík, a zároveň mě velmi povzbudilo vědomí, že mé pochyby o učení o Trojici přivedly vysoce vzdělanou a osvícenou mysl docenta matematiky k těmto úvahám. Tato diskuze pro mně byla velmi přínosná, protože jsem získal argumenty ospravedlňující mé pochyby.

Jednou jsem opět navštívil docenta u něho doma a ke svému úžasu zjistil, že má ohromné množství literatury o islámu. Zeptal jsem se ho přímo: „Mohu vědět, zda jste přijal muslimskou víru?“ On odpověděl: „Nestarejte se o moji osobní volbu!“

Vzal jsem si překlad Koránu od George Saleho a začel se do úvodu od sira E. Dennisona Rosse. Tento úvod si zaslouhuje zvláštní pozornost. Sir Ross napsal:

„Povědomí většiny Evropanů o mohamedánství po mnoho staletí pocházelo téměř výlučně z pokřivených zpráv fanatických křesťanů, což vedlo k šíření mnoha hrubých pomluv. Co bylo v mohamedánství dobré, to se zcela opomíjelo a co v očích Evropy nebylo dobré, bylo zveličováno či nesprávně vykládáno. Boží jedinnost a srozumitelnost víry byly pravděpodobně mocnějším faktorem v šíření islámu než meč válečníkův.“

Tento výrok významného, mezinárodně uznávaného křesťanského vzdělance ve mně vzbudil touhu poznat původní učení islámu, obzvláště islámské pojetí Boha.

Uběhly zhruba čtyři roky a mezitím jsem se s obsahem Koránu podrobně seznámil. Mnoho věcí mě velmi zaujalo a případné nejasností jsem probíral s docentem, o němž jsem zjistil, že přečetl Korán vícekrát a s lepším a kritičtější pohledem. Nyní jsem zatoužil po setkání s nějakým muslimským učencem, se kterým bych mohl prodiskutovat některé své pochybnosti o islámské víře.

Také jsem uvažoval o hinduismu, avšak co jsem viděl každý den na vlastní oči, kletbu nedotknutelnosti, nespravedlnost kastovního systému všude okolo nás a především uctívání model a vykonávání nesčetných obřadů, ve mně nevzbuzovalo žádný zájem o jeho učení. Nikdy jsem nemohl pochopit nadřazenost, kterou si pro sebe nárokovali příslušníci některých kast pouze proto, že se náhodou do této skupiny narodili. Byl jsem svědkem, jak společnost považuje lidi náležející k určitým kastám za podřadné, jedná s nimi jako s nedotknutelnými a oni nesmějí dokonce ani vstoupit do hinduistických chrámů. Viděl jsem ty nebohé duše, jak jim bylo

zakázáno i brát pitnou vodu ze studní vyhrazených pro vyšší kasty.

Zmatek ve společenském životě způsobený hinduistickým rozdělováním lidstva do kast a podkast a nesmyslná nadřazenost jedné kasty nad druhou jsou samy o sobě tak odpudivé, že by snad nikoho ani nenapadlo zkoumat učení takové víry. Ke kastovnímu systému a sektářské segregaci v hinduismu jsem pociťoval hluboký odpor, avšak samovolně se mi připomněla obdobná omezení u křesťanů. Uvažoval jsem:

„Proč kritizovat jiné lidi a jejich přesvědčení, když náboženství, ke kterému sám patřím, v sobě má rovněž sektářskou segregaci? Copak kostely v křesťanství neslouží pouze a výlučně členům jejich konkrétní odnože? Copak neexistují kostely patřící jedné odnoži, jež nemohou užívat lidé náležející k jiné odnoži? Neselhává křesťanství ve svém poslání sjednotit lidstvo do jediné lidské pospolitosti? Kázal snad Ježíš všechny tyto rozdíly a spory, se kterými jsme přišli my křesťané? Není to tedy spíš tak, že jsme se vzdálili od původních cílů poselství Ježíše Krista?“

V porovnání s nepřekonatelnými rozdíly a nesčetnými problémy ve společenském uspořádání v hinduistických a křesťanských společenstvích na mně učinilo hluboký dojem právě, skutečné a každodenně prožívané bratrství mezi muslimy. Zjistil jsem, že muslimská mešita náleží všem, kdo se hlásí k islámu, a nejsou v ní žádná vyhrazená místa k sezení. Na vlastní oči jsem viděl, jak muslimové ze všech společenských a ekonomických vrstev, různých barev pleti a různých národností všichni stojí v jedné řadě, obracejí se stejným směrem, modlí se k jednomu Bohu jedním jazykem a po modlitbě si navzájem podávají ruce. Bratrství a společenská rovnost, ke které se jiné myšlenkové proudy ve světě hlásí spíše jen v principu, byla podle toho, co jsem viděl, žitá skutečnost v každodenním životě islámského společenství.

Jednoho dne mě docent, nyní už můj blízký přítel, upozornil na přednášky muslimského učence, které se budou konat v sále poblíž hlavní mešity v našem městě a budou v angličtině. S docentem jsme na přednášky oba chodili a já jsem měl možnost seznámit se s přednášejícím, docentovým známým. Mluvili jsme spolu o mnoha důležitých tématech. Požádal jsem ho, aby mi odpověděl na několik otázek, které mě zajímají. Odvětil: „S radostí vám na vaše otázky odpovím.“

Pokládal jsem mu své otázky a on mi velmi ochotně odpovídal. „Jaké další důkazy mimo Korán máte pro tvrzení, že Muhammad byl skutečně Božím prorokem?“ On odpověděl: „Máte s sebou Bibli?“ Přisvědčil jsem. On vyhledal tyto verše a já je postupně četl:

Skutky apoštolů 3:22-24: *„Mojžíš řekl: ‚Hospodin, náš Bůh, vám povolá proroka z vašich bratří, jako jsem já; toho budete poslouchat ve všem, co vám řekne.‘ A ‚každý, kdo toho proroka neuposlechne, bude vyhlazen z mého lidu.‘ Také všichni ostatní proroci, kolik jich jen od Samuela bylo, přinášeli zvěst právě o těchto dnech.“*

Skutky apoštolů 7:37: *„To je on, který řekl synům izraelským: ‚Bůh vám z vašich bratří povolá proroka, jako jsem já.‘“*

Jan 14:16: *„A já požádám Otce a on vám dá jiného Přímluvce, aby byl s vámi na věky.“*

Jan 16:7: *„Říkám vám však pravdu: Prospěje vám, abych odešel. Když neodejdu, Přímluvce k vám nepřijde. Odejdu-li, pošlu ho k vám.“*

Jan 16:12-14: *„Ještě mnoho jiného bych vám měl povědět, ale nyní byste to nesnesli. Jakmile však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy, neboť nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit, co uslyší. A oznámí vám, co má přijít. On mě oslaví, neboť vám bude*

zvěstovat, co přijme ode mne.“

Předčítal jsem pasáže, které jsem předtím četl už mnohokrát, avšak tentokrát mi naprostá sebedůvěra přednášejícího, se kterou mě požádal o přečtení veršů z mého vlastního svatého písma na podporu jeho tvrzení, tyto verše nově osvětlila a umožnila mi podívat se na ně nezaujatě. Přesto jsem však odpověděl: „Ale toto proroctví je o příchodu Ježíše!“ On se usmál a řekl. „Přečtěte si ten verš znovu. Nestojí tam, že Bůh povolá proroka jako je Mojžíš, tedy muže narozeného z otce a matky, jako tomu bylo u Mojžíše? Ježíš se narodil pouze z matky. Navíc tento Bohem slíbený prorok musí být člověk jako Mojžíš, přitom vy sám Ježíše nazýváte synem Božím. Mojžíš jako prorok přinesl zákon a jemu podobný prorok musí také přinést zákon, avšak Ježíš zákon pouze následoval. Řídil se zákonem Desatera, který byl zjeven skrze Mojžíše. Nehledě na to, že člověk musí opustit zdravý rozum i logiku, když říká, že ‚já‘ a ‚on‘, dvě odlišné osoby, tedy první a třetí osoba, znamenají totéž, nebo že ten, kdo odchází a ten, jehož příchod prorokuje, jsou jedna a tatáž osoba.“

Tento argument dával smysl. Následně jsem se přednášejícího zeptal: „Nevěříte v Ježíše jako syna Božího? Nemůže být Ježíš samotným Bohem v lidské podobě?“ Přednášející se usmál a odpověděl: „Může někdo mít syna bez manželky, milý příteli? Uvažuje věřící v Ježíšovo synovství zároveň o tom, že by panna Marie musela posloužit Bohu jako manželka? Necht' nás Bůh ochraňuje před takovými ďábelskými myšlenkami! Syn může v Bibli znamenat pouze bytost, která dostala život od Boha. Mimochodem jak si vysvětlujete, že o sobě Ježíš mluvil jako o synu člověka?

„Přišel Syn člověka, jí a pije – a říkáte: ‚Hle, milovník hodů a pitek, přítel celníků a hříšníků!‘“ (Lukáš 7:34)

„... za toho se bude stydět Syn člověka...“ (Lukáš 9:26)

„... že Syn člověka musí být vydán do rukou hříšných lidí...“ (Lukáš 24:7)

„... ten vám dá Syn člověka...“ (Jan 6:27)

Ježíš nazýval Boha svým otcem stejně jako naším otcem, což znamená, že Bůh je považován za otce Ježíšova stejně jako za otce (či stvořitele) kohokoliv z nás. Syn může mít význam Božího stvoření a výraz ‚Boží syn‘ označující Ježíše může mít význam pouze ve smyslu Božího služebníka, jak o sobě ostatně mluvil i sám Ježíš. Toto vysvětlení podporují verše nazývající všechny Boží proroky počínaje Adamem syny Božími. Ježíš je připisován Josefovi a Josefův rodokmen sahá až k Adamovi, který je v mnohých překladech Bible nazýván Božím synem (Lukáš 3:38).“

Tyto hbité odpovědi na základě Bible mi ukázaly, nakolik se muslimové věnují komparativnímu studiu a jak je jejich víra v Boží jedinstvo silná a opodstatněná.

Dále jsem se přednášejícího zeptal: „Věříte v Bibli jako ve svatou knihu nebo ne?“ Místo odpovědi mě požádal, abych odpověděl na následující otázky:

Jeho otázka:

Je Bible, kterou držíte v rukou, knihou sepsanou Ježíšem jako Bohem zjevené písmo?

Přikázal či chtěl Ježíš někdy během svého života cokoli o sobě sepsat?

Byla Bible, kterou držíte v rukou, sepsána za Ježíšova života?

Byla Bible, kterou dnes držíte v rukou, sepsána bezprostředně po Ježíšově odchodu?

Má odpověď:

Ne.

Ne.

Ne.

Ne.

Poté mi řekl: „Přečtěte si prosím stranu 17 v knize *Founder of Christianity and his Religion* (Zakladatel křesťanství a jeho náboženství), vydané Christian Literature Society v Madrasu. Stojí tam: ‚Celá Bible se skládá ze šedesáti šesti knih napsaných čtyřiceti různými autory v časovém rozpětí více než patnácti století.‘ A zcela jasně se tam říká, že: ‚Ježíš Kristus sám nic nenapsal. Po řadu let bylo jediným prostředkem šíření křesťanství ústní podání. Právě pro poučení čerstvých konvertitů byly sepsány první části Nového zákona.‘ Kniha dále uvádí: ‚Pravděpodobně byly sepsány zhruba dvacet let po Ježíšově smrti.‘ A na straně 18 se dočteme: ‚Evangelia nepopisují kompletně Ježíšův život, jsou spíše memoáry.‘“

Oponoval jsem: „Ale Bible je inspirované Boží slovo sepsané Ježíšovými učedníky!“ Přednášející se opět usmál a řekl: „Thomasi, pokud je Bible knihou učedníků a Ježíše, jak vysvětlíte rozdíly v této knize, pokud je inspirovaným Božím slovem? Neobsahuje katolická Bible některé knihy, které v protestantské verzi nejsou?“

Četl jste, co o anglickém překladu Bible napsal Benjamin Wilson v úvodu ‚Diaglottu‘? ‚Kdyby vydavatelem nebyla královská autorita, nevelebili by jej angličtí a američtí protestanté jako něco, co pochází přímo od Boha. Zjistilo se, že obsahuje přes 20 000 chyb! Téměř 700 rukopisů bylo tehdy neznámých a některé z nich jsou velmi staré, zatímco překladatel Bible krále Jakuba měl přístup pouze ke zhruba osmi rukopisům, z nichž žádný nebyl starší než z desátého století.‘

Anglická Bible vychází z osmi rukopisů, zatímco nyní je známých 700 rukopisů. Pokud je obsah všech těchto rukopisů také inspirované slovo Boží, proč byly tyto rukopisy opomenuty? Pokud i navzdory všem těmto skutečnostem nadále věříte v Bibli jako v inspirované slovo Boží, prosím, nemůžete to však očekávat také od všech ostatních. Když si důkladně a nepředpojatě přečtete Starý a Nový zákon, najdete tam spoustu rouhání, jež si židé vymysleli proti Lotovi, Davidovi, Noemu a Abrahamovi, kteří byli Božími posly.

Například:

„I začal Noe obdělávat půdu a vysadil vinici. Napil se pak vína, opil se a odkryl uprostřed svého stanu. Chám, otec Kenaanův, spatřil svého otce obnaženého a pověděl to venku oběma svým bratřím. Ale Šém a Jefet vzali plášť, vložili si jej na ramena a jdouce pozpátku přikryli nahotu svého otce. Tvář měli odvrácenou, takže nahotu svého otce nespatriili.“ (Gen 9:20-23)

Lot páchající cizoložství se svými dvěma vlastními dcerami. (Gen 19:30-38)

David zmocňující se manželky svého souseda. (2. Sam 11:4)“

Podivil jsem se: „Cože? Vy muslimové věříte, že i Boží proroci mimo Muhammada jsou zcela bez hříchu a bez poskvrny?“

On mi odpověděl přednesením následujících veršů z Koránu:

{Rcete: „Uvěřili jsme v Boha a v to, co seslal nám, i v to, co seslal Abrahamovi, Ismaelovi, Izákovi, Jakobovi a kmenům, i v to, co bylo dáno Mojžíšovi, Ježíšovi, a v to, co bylo dáno prorokům od Pána jejich. My nečiníme rozdíl mezi nimi a do vůle Pána svého jsme odevzdáni!“} (2:136)

{Uvěřil posel v to, co od Pána jeho mu bylo sesláno, a uvěřili všichni věřící v Boha, anděly Jeho i Písma Jeho i posly Jeho – a My neděláme rozdíl mezi posly Jeho – a řekli: „Slyšeli jsme a uposlechli jsme; o odpuštění Tvé prosíme, Pane náš, a u Tebe je konečný cíl náš!“} (2:285)

„Tyto verše ze svatého Koránu jasně dokládají skutečnost, že základní součástí víry každého muslima je věřit nejen v proroka Muhammada, ale také ve všechny ostatní proroky a posly a neměl by

mezi nimi činit žádné rozdíly. Následující verš z Koránu sděluje, že Bůh ustavil proroky ve všech národech a ve všech částech světa:

{A poslali jsme tě s pravdou a jako hlasatele zvěsti radostné i jako varovatele; a není národa jediného, k němuž by nebyl přišel varovatel.} (35:23)“

Přesvědčilo mě to, že pouze islám je všezahrnující vírou uznávající všechna ostatní náboženství a v dokonalé harmonii se v ní snoubí veškeré dobro, jež se částečně nachází v ostatních světových náboženských systémech. Svatá kniha islámu, Korán, je konečným vyjevením Boží pravdy. Omezení lidské mysli v přecházejících epochách neumožňovala ani takovému proroku, jakým byl Ježíš, přednést celou pravdu. Ježíš musel odejít, aniž by mnoho věcí mohl svému lidu sdělit (Jan 16:12). Svým lidem řekl, aby počkali na příchod Ducha pravdy, který jim odhalí celou pravdu (Jan 16:13).

Dále na mně učinila dojem univerzálnost islámského náboženství. Všechny odpovědi přednášejícího vycházely z neotřesitelné autority a stály na nevyvratitelných argumentech. Začal jsem rozpoznávat rozdíl mezi skutečnou pravdou a falešnými výmysly a uvědomil jsem si mnoho nových aspektů, ke kterým jsem byl celé roky slepý. Ale netušil jsem, jak skloubit nově přicházející poznání skutečné pravdy s mou původní slepou dogmatickou vírou a příslušností ke křesťanství. Chtěl jsem přednášejícího nacytat při nějaké neuspokojivě zodpovězené otázce, abych měl nějakou záminku, byť i falešnou, pro setrvání v křesťanství.

Přednášející po nějaké chvíli pokračoval otázkou: „Mohu se Vás na něco zeptat, pokud Vám to nebude vadit?“ Souhlasil jsem. Zeptal se tedy: „Myslíte si, že Ježíš je synem Božím nebo samotným Bohem?“ Odpověděl jsem: „Ježíš je samotným Bohem v podobě Svého syna.“

On na to řekl: „Dokážete si představit, že někdo je nesmrtelným

Bohem a zároveň smrtelníkem, který padne do rukou jiných smrtelníků a je zabit? Může něco být vysoké a zároveň nízké, černé a zároveň bílé? Může existovat temnota zároveň se světlem? Co je tohle za filozofii?“

Přednášející pokračoval: „Napadlo vás někdy, že každý trinitář musí být schopen odpovědět ještě na jednu otázku ohledně dogmatu o nejsvětější Trojici? Pokud tři odlišné bytosti, které jsou třemi oddělenými entitami, jsou také zároveň absolutně jediným v pravém slova smyslu jedinství, co je pak společným nadřazeným prvkem zajišťujícím, že zůstávají třemi a zároveň také jedním? Pokud by existoval nějaký činitel takto úžasných a nepochopitelných fenoménů zapříčiňující tak ohromující úkaz, pak tato nejvyšší moc ovládající počet a jednotu bude sama všemocným Bohem a nikoliv jedním z oněch tří, kteří jsou pouze podřízenými složkami. Mimoto zde vyvstává další problematická otázka, kterou by měl vyznavač Trojice zodpovědět, a to kdo řídí či určuje rozdělení jednoho do tří odlišných osob, takže jejich počet není ani nižší, ani vyšší. Pro tento řízený úkaz by musela existovat příčina a zapříčiňující činitel nadřazený oněm třem, jímž by mohl být pouze všemocný Bůh a nikoliv některý ze tří, kteří by byli zcela závislí na nejvyšší určující příčině.

Jinými slovy: Co je onou mocí zapříčiňující, že tři jsou pouze jediným, která je spojuje a neumožní jim rozdělit se do mnohem více osob? Pokud taková příčina existuje, bude touto nejvyšší určující příčinou všemocný Bůh, nikoliv některý ze tří, kteří jsou pouze podřízenými součástmi. Logicky uvažující člověk nemůže za žádných okolností rozumně věřit v jakýkoli následek bez nějakého určujícího činitele, který ho zapříčiňuje. Nejsvětější Trojice je pouze problematickým dogmatem vytvořeným katolickou církví, jehož pravdivost nelze nikdy ověřit žádnou logickou úvahou.“

S uvažováním přednášejícího jsem musel bezmocně souhlasit,

protože už jsem nebyl schopen rozumně věřit v existenci něčeho, co je samo sebou a zároveň svým vlastním opakem.

„Rád bych, Thomasi,“ pokračoval přednášející, „abyste se trochu zamyslel nad tím, jak je přesvědčení, že Ježíš je samotným Bohem či Božím synem, v souladu se skutečností, že byl z blížícího se ukřižování tak vyděšen, že volal: ‚*Eli, Eli, lema sabachthani?*‘, to jest: ‚Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?‘ (Matouš 27:46)

Co je to za filozofii? Pokud byl Ježíš samotným Bohem, znamená to, že Bůh byl opuštěn Bohem? A je vůbec možné, aby se Bůh cítil bezmocně a volal o pomoc?

Vaše Bible, Thomasi, sama uvádí, že syn Boží byl opuštěn svým otcem (Bohem) a v tom případě zavržený syn automaticky přichází o synovské výsady a svůj vztah jakožto syna ke svému otci. Co myslíte? Jakou váhu má vztah k zavrženému synovi? Thomasi, co na to říkáte?“

Byl jsem v koncích a nevěděl jsem co říci a co si počít se svou křesťanskou vírou.

„A mimo to,“ říkal dále přednášející, „myslíte si, že Ježíš je samotným Bohem, když padá na kolena a s pláčem se modlí k někomu jinému, aby ho zbavil ortelu smrti ukřižováním?“

Přešel jsem do protiútku: „Dobře, a jak je podle vás v souladu násilí páchané prorokem islámu s tím, že je Božím prorokem?“

Přednášející okamžitě odpověděl: „Thomasi, uveďte mi prosím jediný případ z celého života proroka Muhammada dokazující, že se někdy dopustil útoku jako první, nebo jediný příklad, kdy by byl v nejmenším inicioval útok na jedinou lidskou duši. Všechny bitvy, do kterých vedl muslimy, nebo je schválil, byly pouze obranné. Zato

Bible nekáže sebeobranu. Bible káže kapitulaci až do té míry, že člověk má odevzdat veškerý svůj majetek, když mu útočník sebral vše, co měl u sebe. Řídí se tím nějaký křesťan? Když ponecháme stranou politické dějiny evropských křesťanských národů, nevíte snad, jak nelidské metody křesťanstvo používalo k šíření své víry?“

Když jsem se dozvěděl, k čemu v dějinách docházelo, byl jsem zahanben a musel jsem pouze mlčky naslouchat výčtu hanebného jednání křesťanů. Nakonec jsem se odhodlal položit ještě jednu otázku: „V křesťanství je nauka o vykoupení Ježíšovou krví, tedy odčinění hříchů lidí skrze Ježíšovu oběť. Ježíš zaplatil za hříchy lidí, tedy ten, kdo uvěřil v Ježíše, je očištěn a spasen. Máte něco takového v islámu?“

Přednášející se usmál a odpověděl: „Milý příteli, největším z Božích darů člověku je zdravý rozum. Pokud se ho člověk sám dobrovolně vzdává, pak mu není pomoci. Nejdříve mi řekněte, jestli je toto učení v souladu logikou a zdravým rozumem. Například muž X, vyznáním křesťan, tedy věřící v Ježíše Krista jako svého spasitele, vyrabuje dům muže Y a jeho rodiny. Dává smysl, aby se na muže X nevztahoval trest podle zákona, a obzvláště podle Zákona spravedlivého Boha pouze proto, že X přijímá Ježíše jako svého spasitele?“

Musel jsem připustit že ne, protože jakákoliv jiná odpověď by znamenala, že popírám zdravý rozum a logiku.

On pokračoval: „V nauce o vykoupení skrze Ježíšovu krev je jeden závažný problém. Když za něco zaplatíme, stává se to naším a předchozí majitel se veškerých svých nároků vzdává výměnou za zaplacenou kupní cenu. Souhlasíte?“

Přisvědčil jsem.

On nato řekl: „Pokud by hříchy lidí byly vykoupeny, Bůh by pak neměl právo žádného hříšníka potrestat! Každý hříšník, který pouze uvěří v Ježíše, si na tomto světě může dělat cokoli, co se mu zamane, protože Bůh, jeho Pán, nemá žádné právo ho být jen povolat k odpovědnosti, protože Ježíš za všechny jeho hříchy už zaplatil. Co na tohle říká zdravý rozum a prostá logika? Může tato nauka vést k pokojnému a bezpečnému životu na zemi?

Mějte prosím na paměti, že islám chce, aby každý jednatel věděl, že se bude jednou zpovídat ze svého vlastního konání a také ohledně kolektivního blaha života na tomto světě, protože náleží nejen k lidskému pokolení, ale také je součástí celku Božího stvoření. Islám lidi neustále vyzývá k dobru s příslibem blaženého věčného života na onom světě a opakovaně je varuje před neřestmi a následným trestem od spravedlivého Pána. Svatý Korán varuje těmito slovy:

{Bojte se dne, kdy duše žádná nebude odměněna ničím za duši jinou a nebude od ní přijato výkupné žádné a nebude jí přimluva nic platná a nebude jí pomozeno!} (2:123)

{Kdo po cestě správné se ubírá, sám pro sebe tak činí, však kdo bloudí, ten jen proti sobě tak činí. A žádná duše nákladem obtěžkaná neponese břímě jiného a nepotrestali jsme nikoho dříve, než byl námi vyslán posel.} (17:15)

{Lidé, věru jsme vás stvořili z muže a ženy a učinili jsme z vás národy a kmeny, abyste se vzájemně poznali. Avšak nejvznešenější z vás před Bohem je ten, kdo je nejbohatější – a Bůh je vševědoucí a dobře zpravený.} (49:13)

I když Korán člověku hrozí bolestným trestem v odplatu za jím spáchané zlo, zároveň také hovoří o nekonečné milosti milosrdného Pána, který chce, aby ani ten největší hříšník úplně neztrácel naději v Boží odpuštění. Jedinou podmínkou pro odpuštění je hříšníkovo

pokání za jeho hříchy, úmysl své jednání do budoucna napravit a zcela se upřímně obrátit k poslušnosti a vděčnosti milosrdnému Pánu za Jeho nekonečnou milost.

Řekněte mi, Thomasi, co myslíte, že dává větší smysl? Aby člověk jednal jak smyslů zbavený a nedbal na hříchy, protože žije v neoprávněné jistotě, že za jeho hříchy už někdo jiný zaplatil, nebo člověka upozorňovat na jeho závazek ke ctnosti a proti neřestem, tedy mu připomínat následky jeho jednání ve formě hrozícího Božího trestu za spáchané hříchy a porušování Božích přikázání?“

Tehdy se mi v plné šíři vyjevila prázdnota nauky o vykoupení, jež je jedním ze základů křesťanské víry. Srdce mi osvítila Boží milost a uzřel jsem světlo Božího vedení. Děkoval jsem Bohu, že mě osvobodil z okovů zcela závádějící dogmatické nauky a přivedl mě k islámu, k němuž jsem došel na základě svého nepředpojatého uvažování. Poznal jsem přímou stezku ke spáse, již mi sám milosrdný Pán ukázal prostřednictvím Svého konečného proroka Muhammada, mír s ním i s jeho následovníky.

Když jsem se přednášejícímu svěřil, že jsem jeho pravdivou argumentaci přijal a poděkoval mu, řekl mi: „Thomasi, děkovat musíte Bohu, že vám požehnal splněním Svého pravdivého slibu všem upřímným hledačům pravdy. Milosrdný Pán ve Své nekonečné milosti naplnil Svůj slib, že lidstvu dá trvalé vedení skrze proroka Muhammada, jež bude trvat po všechny věky.“

Poznal jsem tolik pevných a nezpochybnitelných argumentů proti dogmatu o nejsvětější Trojici a dalším základním naukám křesťanské víry, že jsem nemohl pochopit, jak takto nelogická víra může přitahovat tak ohromný počet následovníků po celém světě.

Jednou můj otec přišel domů velmi spokojený a ihned po příchodu si mě zavolal a řekl mi: „Mám pro tebe radostné zprávy, milý synu,

dnes jsem do našich řad získal 109 duší! Při křtu tak velkého počtu lidí ctihodný otec, vedoucí naší misie, velmi oceňoval mé úsilí, zvýšil mi plat a cestovné a věnoval mi symbolickou cenu odpovídající počtu pokřtěných díky mé činnosti.“

Otázal jsem se svého otce: „Kdo jsou ti pokřtění?“

Odpověděl: „Jsou z pěti okolních vesnic. Muži, ženy i děti.“

Zeptal jsem se: „Jsou všichni vzdělaní?“

On řekl: „Ne, jsou to chudí obyvatelé slumů, jen obdělávají rýžová pole ve svých vesnicích.“

Tázal jsem se ho, zda plně chápali svůj závazek přijetí křesťanské víry. Dokázal by každý z nich ospravedlnit své rozhodnutí opustit svou dosavadní víru a přijmout křesťanské přesvědčení?

Otec odpověděl: „Jak to myslíš? Říkal jsem ti přeci, že jsou to nevzdělaní, chudí a ngramotní zemědělstí dělníci ze slumů! V té skupině jsou muži, ženy i děti. Teď za nimi budu muset každý den jezdit a vzdělávat je v naukách naší víry.“

Když jsem to uslyšel, musel jsem se usmát. Otec si toho všiml a zeptal se mě: „Proč se usmíváš, Thomasi? Něco se ti nezdá?“ Odvětil jsem: „To nic, jen v té hromadné konverzi nevidím nic, na co by mohla být rozumná víra hrdá a radovat se z toho, protože to není nic jiného než využití ngramotnosti a nevzdělanosti chudých zemědělců. Je to jen přivedení nevědomých do něčeho, o čem nic nevědí a nechápou to. Domníváš se, že rozumný člověk může být oprávněně hrdý na to, že přiměl ngramotné muže, ženy a děti k přijetí jeho vlastního světónázoru a vydávat to za potvrzení pravdivosti svých myšlenek?“

Zatímco víra jako islám se přijímá až po podrobném seznámení a pochopení a s plným přesvědčením, my křesťané se pyšníme svými úspěchy při rozšiřování našich řad hromadnými konverzemi negramotných zemědělců, kteří jsou okolnostmi nuceni křesťanské učení přijmout, aniž by tušili, zda tím činí dobře či ne. Neznalá mysl je jako nepopsaná tabule, můžeme do ní vepsat, cokoliv si zamaneme a jakmile je jednou zápis na takovéto čisté ploše vytvořen, každý pisař se může chlubit, jak výsledné dílo odpovídá jeho přesvědčení. Když si dnes chceme naklonit nevzdělané masy, chvástáme se před svými negramotnými konvertity naší humánností a sebeobětováním pro věc šíření naší víry, budou tím však přehlušeny toledské koncily a zmizí proto historické záznamy o brutalitě křesťanů páchané na bezbranných židech v horlivé snaze o rozšiřování řad křesťanstva?

Chci se tě zeptat, otče, zda Bible v tvých rukou se má pouze číst, memorovat a kázat ostatním, nebo se podle ní má křesťan také řídit ve svém každodenním životě? Pokud se podle ní má jednat, ukaž mi prosím, zda se někdy křesťanstvo řídilo zásadou nastavovat druhou tvář. Kdyby se někdo snažil oddaného křesťana připravit o košili, dal by mu i svůj plášť? Ty bys, otče, odevzdal celý náš dům, kdyby do něj někdo vnikl a zabral si některou z jeho místností? Pokud křesťanské autority skutečně věří v nauku o sebeodevzdání, proč si vydržují vojenské a policejní složky?

Řekni mi, otče, zda má nějaký pozemský smysl pouze věřit ve vznešené ideály, které mohou jen zdobit stránky knih, může se o nich však pouze kázat, ale nelze se jimi řídit. Proč bychom neměli po zralé úvaze přijmout princip sebeobrany hlásaný islámem a odpouštění viníkům, pouze pokud se kají a napraví své způsoby?

Vysvětli mi prosím, otče, jak mohou tři odlišné osoby být zároveň absolutně jediným, jak matematicky, tak z pohledu samé podstaty dokonalé jednoty. Jak lze rozumně ospravedlnit, že někdo, koho Bůh

opustil, je sám Bohem? A pokud věříme, že Ježíš je synem Božím, jaký nárok má odvolávat se na svůj vztah s otcem zavržený syn?

Jakým právem se křesťanství honosí pravdou, když se šířilo pomocí nelidských krutostí páchaných křesťanskou mocí na bezbranných židech? Páchání ukrutností ve jménu Krista dokládají historické dokumenty vydané samotnou církví, například na toledských koncilech. A ve svém proslulém díle *Úpadek a pád římské říše* je popsán uznávaný křesťanský historik Edward Gibbon.

Dogma o vykoupení skrze Kristovu krev bude přirozeně přitahovat hříšníky, kteří hřeší a chtějí v tom pokračovat pod ochranou dogmatu, že jejich hříchy již byly vykoupeny. Ať se rozhodnou páchat jakkoli těžké hříchy, z těchto odporných zločinů se nebudou ani v nejmenším zpovídat, protože když Ježíš vykoupil lidské hříchy, Bůh se tím od té chvíle vzdává Svého práva hříšníky potrestat. Podobných věcí, jež si zasluhují nestranné posouzení a rozumovou úvahu, existuje ještě mnoho.

Říkám ti, otče, bez ohledu na možné následky a důsledky, že jsem se rozhodl nevzdávat se svého svědomí a zdravého rozumu výměnou za víru s takto nelogickou dogmatickou naukou. Přijal jsem islám a pokud se na mne nebudeš zlobit, dovol mi, abych tě seznámil s výsledky svého bádání. Udělám to, kdykoliv mě o to požádáš, protože nechci své myšlenky a přesvědčení nikomu vnucovat. Islámské náboženství, k jehož přijetí se nyní otevřeně hlásím, zapovídá jakékoliv donucování v záležitostech náboženství, neboť pravda přišla a klam zmizel.“

K mému překvapení se otec ukázal k mým názorům a přesvědčení neočekávaně otevřený a nakonec řekl: „Synu, nemysli si, že tvůj otec je pošetilý. S těmito myšlenkami jsem se setkal už vícekrát, kdykoliv jsem měl příležitost hovořit o náboženství se svými muslimskými přáteli. Snažně tě však prosím, nech si to jen pro sebe, jinak o

všechno přijdeme a octneme se na ulici.“

O několik dní později se můj otec také rozhodl stát muslimem.

Nyní všem hledačům pravdy otevřeně sděluji, že jsem na základě svého bádání došel k závěru, že islám je nejen konečným náboženstvím, ale také dokonalou vírou zahrnující vše dobré. Jedním z nejužasnějších a nejjedinečnejších rysů islámu je, že po svých vyznavačích požaduje víru v to, že všechna předcházející světová náboženství byla zjevena Bohem pro konkrétní lid té doby. Je to jedním ze základů této víry a muslim musí věřit, že všichni proroci vyslaní před prorokem Muhammadem byli pravdomluvní a bez hříchu.

Muhammad je prorok, jehož prostřednictvím byla tato všezahrnující víra v úplnosti a dokonalé formě zjevena celému lidstvu a pro všechny časy. Na Západě byla tato víra přejmenována na „mohamedánství“ po vzoru křesťanství, židovství a konfuciánství. Přitom jméno tohoto náboženství je dáno jeho knihou, svatým Koránem, jako islám a prorok islámu se sám nazývá muslim stejně jako všichni ostatní věřící. Různí proroci kázali tuto totožnou Pravdu různým národům v různých dobách a v různých jazycích a Korán všechny tyto Boží proroky nazývá muslimy. Zjistil jsem tedy nade vší pochybnost, že jedině islám je náboženstvím, jež lidstvo potřebuje ve všech oblastech materiálního i duchovního života k dosažení konečné spásy.

Stručný úvod do islámu pro nové muslimy

Islám znamená plně se odevzdat Alláhovi vírou v Jeho jedinnost, uctívat jen Jeho a vyhýbat se všem druhům *širku* (polyteismu). Islám je jedinou Alláhem přijímanou vírou. Je konečným náboženstvím, jež nahrazuje všechna předešlá náboženství a Alláh od Svých služebníků nepřijímá nic jiného. Alláh říká: {Náboženstvím jediným u Boha jest věru islám.} (3:19)

A také řekl: {Kdo touží po jiném náboženství než po islámu, nebude to od něho přijato a v životě budoucím bude mezi těmi, kdož ztrátu utrpí.} (3:85)

Jak přijmout islám a stát se muslimem – vyznání víry:

Ašhadu al-lá iláha il-la Alláh, wa ašhadu an-na Muḥammadan rasúlu Alláh

K přijetí islámu je třeba chápat význam tohoto vyznání víry a pronést je s plným přesvědčením bez sebemenších pochyb.

Překlad vyznání víry:

Vyznávám, že není božstva kromě Boha (Alláha) a vyznávám, že Muhammad je poslem Božím.

Vysvětlení významu:

S jistotou vím a ani v nejmenším nepochybuji, že ve vesmíru neexistuje žádné božstvo, jež by si zasloužilo uctívání, vyjma Alláha (Boha) a že Muhammad je Alláhovým poslem, jehož pokyny se řídíme a vyhýbáme se všemu, co zapověděl. Byl poslán k veškerému lidstvu a démonům (džinům). Věřím ve vše, o čem nás zpravil, a že

Alláha je třeba uctívat pouze způsobem, kterému nás naučil.

Svaté písmo islámu

Korán je Alláhovým slovem zjeveným Muhammadovi, mír s ním, prostřednictvím archanděla Gabriela, mír s ním. Muslim se z něj musí naučit z paměti alespoň tolik, kolik je třeba ke správnému vykonávání modliteb. Všechna předchozí písmo lidé změnili, avšak Korán zůstává ve své původní čisté podobě tak, jak byl zjeven Muhammadovi, mír s ním. Alláh ho slíbil ochránit až do dne zmrtnýchvstání, když říká: {My zajisté připomenutí jsme seslali a dobře je umíme ochránit.} (15:9) Z tohoto důvodu jej nikdo nemůže překroutit a změnit.

Pět pilířů islámu

Tyto pilíře je třeba fyzicky vykonávat, ať se jedná o potvrzení srdcem, vyznání jazykem či tělesný úkon.

První pilíř – vyznání víry (*šaháda*)

Když člověk s plným pochopením významu pronese vyznání víry (viz výše) a zcela se s ním ztotožní, aniž k tomu byl donucen či uplacen slibem pozemských statků, stává se muslimem. Tím mu vznikají určité povinnosti, ale i práva. Pokud by po pronesení vyznání víry zemřel, vstoupí do ráje, i kdyby nestihl vykonat žádný skutek.

Druhý pilíř – modlitba (*saláh*)

Povinných modliteb je v průběhu dne a noci celkem pět. Za jejich vykonání muslimovi náleží stejná odměna, jako kdyby modliteb vykonal padesát, pokud dodrží všechny pro modlitbu dané podmínky. Mezi ně patří například to, že modlíci je muslimem, je příčetný, dosáhl věku, kdy chápe význam svého počínání, provedl předepsanou očistu (*tahára*), má úmysl vykonat danou modlitbu a

modlí se ve správném modlitebním směru (*qibla*).

Třetí pilíř – almužna (*zakát*)

Platit almužnu musí každý muslim, hodnota jehož majetku překročila danou mez a tento majetek vlastnil po dobu dvanácti lunárních měsíců. Výše almužny je 2,5% z tohoto majetku a náleží těm chudým a potřebným z jeho příbuzných, vůči kterým nemá vyživovací povinnost, a také dalším chudým a potřebným muslimům.

Čtvrtý pilíř – půst (*sawm*)

Půst je povinný pro všechny dospělé a přičetné muslimy. Při půstu se muslim zdržuje jídla, pití a sexuálních aktivit od rozbřesku až do západu slunce, a to po celý postní měsíc jménem ramadán. Postíci by měl mít úmysl postit se již od předcházející noci.

Pátý pilíř – pouť (*hadždž*)

Pouť je návštěvou Mekky a dalších posvátných míst s úmyslem vykonat s poutí spojené obřady. Je povinná jednou za život pro každého dospělého a přičetného muslima, který má k jejímu vykonání prostředky. Povinnosti jsou zproštěny ženy, které nemají mužského poručníka (*mahram*).

Šest pilířů víry

1. Víra v Alláha (Boha), tedy věřit, že Alláh je stvořitel, živitel, dávající život i smrt a ten, v jehož rukou jsou všechny záležitosti. Je Prvním, jehož nikdo nepředcházal a Posledním, po němž nikdo nenásleduje. Je nejvyšším, nad nímž nikoho není a je vševědoucím, před nímž nic není skryto. Věříme ve všechna Jeho překrásná jména a přívlastky, bez jakéhokoliv upravování, vynechávání, hledání podobností či srovnávání. Alláh říká: {A není nic, co by podobné Mu bylo a On slyšící je i jasnozřivý.} (42:11)

2. Víra v anděly, kteří jsou vznešení služebníci poslušní Alláhovi. Patří mezi ně mimo jiné Gabriel, Michael, Isráfíl, Ridwán, Málík a andělé zapisující dobré a špatné skutky lidí.

3. Víra v písma, jež Alláh zjevil Svým prorokům a poslům. Posledním a konečným písmem je Korán, který nahrazuje všechna předešlá písma, proto není přípustné řídit se vedle Koránu ještě nějakým dalším předešlým písmem.

4. Víra v proroky a posly, jež Alláh poslal k lidstvu, aby je vedli k uctívání pouze Jeho a nikoho k Němu nepřidružovali. Patří mezi ně velcí proroci s významným posláním (*úlu al-'azm*): Noe, Abraham, Mojžíš, Ježíš a Muhammad (necht' Alláh povýší jeho zmínku a ochrání ho před vším zlým), který byl poslední a nejlepší z nich.

5. Víra v soudný den. Je to den zmrtvýchvstání, den zúčtování a toho dne věřící vstoupí do ráje a nevěřící budou uvrženi do pekla. O hříšnicích, kteří zemřeli bez pokání, rozhodne Alláh podle Své vůle: buď je potrestá, nebo jim odpustí.

6. Víra v předurčený osud, jak v dobrém, tak ve zlém. Cokoliv bylo určeno, stane se a co má člověka postihnout, před tím neunikne. Vše, co se v tomto vesmíru děje, bylo již před stvořením zapsáno na střežené desce (*al-lawh al-mahfúz*).

Slovo závěrem

Doufám, že jste tuto knihu četli s otevřeným srdcem a myslí. Modlím se k Bohu, abyste uzřeli světlo pravdy.

ISLAM LAND ...
GROW GOODNESS
BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN 1 3 0 LANGUAGES

